

OPETTAJAN ROOLI KOULUTUKSEN VIENTI- HANKKEEN VETÄJÄNÄ

Mäkitalo Markku

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Maaliskuu 2012
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Mäkitalo Markku
Entrepreneurship education in Karelia (EEK)

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 16 sivua

Toimin projektipäällikkönä Keskipohjanmaan Ammattikorkeakoulun EEK-hankkeessa. Hankkeen oli rahoittanut ulkoasiain ministeriö. Hankkeen rinnalla kulki pohjoismaiden ministeriöneuvoston rahoittama EntreKarelia-hanke. Kokonaisbudjetti hankkeille oli noin 150 000 euroa.

Hankkeen tavoitteeksi oli asetettu kehittää suomalaiseen ja venäläiseen osamiseen perustuva täydennyskoulutusjärjestelmä, testata se pilottikouluissa ja valmistella jatkosuunnitelmana hankkeen täysipainoinen läpivieminen koko tasavallan alueella. Hankkeen päätarkoituksena on ollut edistää yrittäjyyttä ja yrittäjyyskulttuuria maaseutukouluissa. Työ on tehty yhdessä Karjalan Pedagogisen Akatemian kanssa. Akatemia vastaa ainoana seudun opettajakoulutuksesta.

Asiasanat: Yrittäjyyskasvatus, karjala, venäjä, peruskoulutus

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	HANKKEEN TOTEUTUS	6
	2.1 Hankkeen toimintaympäristö	7
	2.2 Hankkeen saavutukset.....	8
	2.2.1 Hankkeen toimenpiteet	9
	2.2.2 Mikä poikkesi hankkeessa suunnitellusta.....	11
3	HANKKEEN TULOKSET	13
	3.1 Hankkeen vaikutukset.....	13
	3.2 Hankeen merkittävyys.....	14
	3.3 Hankkeen riskit	15
4	YHTEENVETO	16
	4.1 Mitä opimme hankkeesta	16
	LIITTEET	19

1 JOHDANTO

Toimin projektipäällikkönä keskipohjanmaan ammattikorkeakoulun tutkimus, kehitys ja innovaatio yksikkö Centrialla hankkeessa Entrepreneurship Education in Karelia. (EEK tästä eteenpäin). Hankkeen oli rahoittanut ulkoasiainministeriö. Hankkeen rinnalla toimi toisena rahoituslähteenä pohjoismaiden ministerineuvoston EntreKarelia hanke. Yhteensä rahoitusta oli hieman alle 150 000 euroa. Hanke loppui vuodenvaihteessa 2012

Tulin hankkeen johtoon kesken matkaa. Hanke oli suunniteltu ja rahoitus saatu, mutta toimia ei ollut vielä aloitettu. Vastasin kehityshankkeen hallinnoinnista, vetovastuu koulutuksien sisällöstä oli kollegallani Kaija Arhiolla. Hän on väitellyt tohtoriksi yrittäjyyskasvatuksesta. Käytännön epäselvyyksien takia jouduin suunnittelemaan hankkeen tyhjältä pohjalta uusiksi: Hankkeen suunnittelussa ei ollut otettu huomioon opettajien työehtosopimusta. Erityisesti matka-ajan palkkaus nosti kustannuksia suunnitellusta.

Hankkeen tavoitteeksi oli asetettu kehittää suomalaisen ja venäläiseen osaamiseen perustuva täydennyskoulutusjärjestelmä, testata se pilottikouluissa ja valmistella jatkosuunnitelmana hankkeen täysipainoinen läpivieminen koko ta-savallan alueella. Hankkeen päätarkoituksena on ollut edistää yrittäjyyttä ja yrittäjyyskulttuuria maaseutukouluissa. Työ on tehty yhdessä Karjalan Pedagogi-sen Akatemian kanssa.

Kehittämishankkeessa olen keskittynyt opettajan moninaiseen työnkuvaan. Eri-tyistä haastetta on aiheuttanut monien toisistaan poikkeavien tehtävien yhteen-sovittaminen. Tätä näkökulmaa sivusimme opettajan opinnoissa. Projektissa päällikön on oltava tavoitettavissa, myös oppituntien aikana. Viisi seminaaria tarkoittaa käytännössä viittä matkaviikkoa. Opetuksen resursointi ja suunnittelu muuttuu todella haastavaksi. Vaihtoehtoisten opetustapojen merkitys kasvaa entisestään. Tässä mielessä koin opettajanopintojen tukevan välillisesti omaa kasvuani myös projektipäällikkönä. Käytännössä tein noin viidenneksen työajastani hankkeelle.

Hankkeen aikana myös huomasin uusia näkökulmia projektinhallintaan. Olen kokenut projektipäällikkö teollisuuden tuoteprojekteista, sekä organisaation ke-

hittämishankkeista. Koulutukselliset tavoitteiden asettaminen osaksi hankkeen tavoitteita jäi itselläni ehkä hieman puolitiehen.

Pohdintaa itselläni aiheutti myös oppimistavoitteiden todentaminen. Hankkeella tulee aina olla päämäärä, joka on tarvittaessa todennettavissa. Miten esimerkki hankkeessa todennetaan onko yrittäjämönteinen ilmapiiri parantunut. Miten todentaa onko oppimistavoitteisiin päästy?

2 HANKKEEN TOTEUTUS

Hanke alkoi sopivien koulujen valitsemisella, päädyimme valinnassa kouluihin joilla oli todellinen tarve koulutukselle. Valitsimme tarkoituksella haastavia oppilaitoksia. Helppo ratkaisu olisi ollut pysyä kaupungin rajojen sisällä.

Pilottikouluina Karjalan tasavallan alueelta mukaan päätyivät

Veskelitsa secondary school

Zaoserje secondary school №10

Pudozhgorsky secondary school

Meliorativny secondary school №2

Petrozavodsk secondary school №12.

Zaoserje, Pudozhgosky ja Veskelitsa ovat maaseudulla sijaitsevia oppilaitoksia.

Hankkeen lopputuloksena syntyi jokaiselle pilottikoululle yrittäjyyskasvatussuunnitelma, joka on otettu osaksi koulun toimintaa ja toteutusohjelmia. Petroskoin pedagoginen akatemia myönsi opetuksesta osallistuneille opettajille täydennyskoulutustodistukset. Jatkossa yhdessä luomaamme pohjaa on tarkoitus käyttää opettajan koulutuksen yrittäjyyskasvatusosiona.

Konkreettisena esimerkkinä syntyneestä yhteistyöverkostosta on Petroskoin koulu numero 12 ja Ylivieskan jokirannan koulun aloittama yhteistyö yrittäjyyskasvatuksen aihealueella erityisesti kädentaitojen aineissa. Jokirannan koulun opettajat vierailivat syksyllä 2011 ensimmäistä kertaa yhteistyön merkeissä koululla numero 12.

Hankkeesta on myös seurannut useita jatkohankkeita, joista tarkemmin myöhemmin

2.1 Hankkeen toimintaympäristö

Hankkeen toimintaympäristö aiheutti haasteita. Olot poikkeavat suuresti Suomesta. Resurssit ja toiminta mahdollisuudet ovat rajalliset. Suuri innostus onneksi edesauttaa tekemistä.

Taloudellinen ympäristö rajoittaa eniten jatkotoimenpiteiden osalta. Osallistuneiden koulujen taloustilanne on heikko, monet jatkotoimenpiteet osoittautuneet mahdottomiksi. Suomen puolelta löytyisi tukea ja yhteistyökumppaneita. Suomalaisilla toimijoilla ei ymmärrettävistä syistä mahdollisuutta tai halua maksaa venäläisen osapuolelle syntyviä kustannuksia. Käytännön esimerkkinä olisimme halunneet järjestää vuosittaisen jatkoseminaarin koulujen kanssa hankkeen päätyttyä. Venäläinen osapuoli ei taloudellisesti pysty vastaamaan matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia, vaikka olisimme maksaneet muut kustannukset.

Toinen taloudellisen ympäristön haaste oli koulujen sijainti. Koulut pieniä maaseutu oppilaitoksia, joiden ympäristössä ei juurikaan yritystoimintaa.

Poliittinen ympäristö osoittautui positiiviseksi. Venäjän suunnalta paikallisen ministeriön tuki hanketta sekä taloudellisesti että henkisesti. Varaopetusministeri tapasi hankkeeseen osallistuneet opettajat seminaarin yhteydessä.

Positiivista oli myös huomata kuinka innokkaita opettajat olivat hanketta kohtaan. Tätä taatusti edesauttoi valitsemamme lähestymistapa koulutukseen. Tietoisesti päätimme, valita yhteistyökumppanin roolin selkeän kouluttajan sijaan. Mikäli olisimme antaneet valmiin mallin, johon yrityskasvatus koulutus tulisi sisällyttää, olisi lopputulos taatusti ollut heikompi. Auktoriteettimainen lähestymistapa aiheuttaa usein muutosvastarintaa. Itse oivaltaminen vie aikaa, mutta lopputulos on yleensä pysyvämpää. Tämä näkökulma olisi hyvä pitää myös luokahuone opetuksessa tavallisille opiskelijoille.

2.2 Hankkeen saavutukset

Projektisuunnitelman mukaan hankkeen tavoitteena oli suunnitella Karjalan alueella yrittäjyyskasvatusohjelma peruskouluille. Suunnitelma oli tarkoitus testata kahdella tai kolmella oppilaitoksella, varmistaakseen mahdollinen hankkeen laajempi levittäminen. Tärkeimmäksi tavoitteeksi hankkeelle oli asetettu yrittäjyyshenkisen ajattelun vahvistaminen, ja yrittäjä myönteinen ilmapiiri parantaminen.

Hankkeen aikana loimme yhteistyössä yrittäjyyskasvatus suunnitelmat valitulle viidelle koululle. Lähtökohtanamme oli luoda opettajiin positiivista ajatusmaailmaa yrittäjyyskasvatusta kohtaan ja antaa tämän heijastua oppilaisiin, sekä ympäröivään yhteiskuntaan. Jokainen koulu otti myös suunnitelma käyttöönsä omista lähtökohdistaan. Laajemman leviämisen mahdollisti Pedagogisen akademian rooli, joka on kouluttaa alueen opettajat. Venäläisten opettajien tulee käydä lakisääteisissä koulutuksissa ylläpitääkseen ammattitaitoaan. Meidän koulutuksemme luokiteltiin tällaiseksi.

Hankkeen pohjalta syntyi opetusministeriöön jatkohanke: Tämän hankkeen tavoitteena oli luoda yliopistotason kurssisisällöt yrittäjyyskasvatukseen. Hanke kilpailutettiin ja toteuttajaksi valittiin kilpaileva organisaatio. Tältä osin hanke epäonnistui, koska jatkototeuttaja vaihtui. Itse olin kyseiseen valintaan hieman pettynyt. Olisi ollut hieno tilaisuus päästä kehittämään pedagogisen koulutuksen sisältöjä.

Positiivinen suunnittelematon tavoite oli myös hankkeen ja siinä mukana olleiden toimijoiden saama julkisuus. Päädyimme useisiin lehtiin ja tv-ohjelmiin, tämä oli hyvää markkinointia opetustoimintaa ajatellen. Esiintymiskokemusta kertyi hankkeella myös tv-esiintymisten muodossa.

2.2.1 Hankkeen toimenpiteet

Hankkeen koulutuksen sisällöstä vastasi pääasiallisesti Kaija Arhio, itse toimin lähinnä tukena käytännön järjestelyissä. Ennen koulutusta yrittäjyyskasvatus oli itselleni täysin vieras alue. Seurasin valtaosan koulutuksista opettajaryhmän mukana, tämä oli opettajana kasvun kannalta hyvä asia. Sisäisen yrittäjyyden käsitettä pystyy tuomaan myös omaan päivittäiseen opetukseen. Terminologian puolesta koulutus oli hyvä; Laajaan pedagogisen koulutuksen järjestäminen pehmensi laskua opettajaopintoihin.

Hankkeen aikana pidimme viisi erillistä isompaa seminaaria opettajille. Näiden lisäksi pidimme yhden suunnitteluseminaarin hankkeen toteuttajille, sekä seurantakäynnit kouluille.

Ensimmäinen seminaari opettajille pidettiin Petroskoissa. Seminaarin tarkoituksena oli verrata nykyistä tilannetta Venäjällä ja Suomessa yrittäjyyskasvatuksen näkökulmasta. Opetuksellisella tasolla seminaarissa käytiin lävitse elinikäistä yrittäjyyttä, yrittäjyyskasvatuksen perusteita ja motivaatiota perustaa yrityksen. Seminaarissa resursseina toimivat suomalaiset ja venäläiset luennoijat, sekä venäläiset yrittäjät. Ensimmäisessä seminaarissa venäläisille opettajille jaettiin tehtäväksi tehdä tarveanalyysi omalle oppilaitokselle, sekä analysoida omaa asennoitumistaan yrittäjyyskasvatusta kohtaan. Tehtävät palautettiin Blackboard ympäristöön tehdyille internet sivustolle.

Toinen seminaari opettajille pidettiin Sortavalassa. Seminaari käsitteli yrittäjältä vaadittavia ominaisuuksia, yrittäjyyskasvattajalta vaadittavia ominaisuuksia ja luovuuden ja innovaation käsityksiä. Tärkeää on huomata, että valtaosa oppimisesta ryhmätöiden ja keskustelujen avulla. Resursseina toimivat KPAMK-opettajat sekä Pedagogisen akatemian professorit.

Kolmannen seminaarin tarkoituksena oli tutustuttaa opettajat hyviin suomalaisiin käytäntöihin. Opettajat vierailivat valituissa suomalaisissa peruskouluissa ja lukioissa. He myös tutustuivat YES-keskuksen tarjoamiin yrittäjyyskasvatustalveihin ja menetelmiin. Seminaarin aikana myös järjestettiin TEKNOKKAAN järjestämä työpaja opettajille, sekä luentoja suomalaisilta asiantuntijoilta.

Neljäs seminaari järjestettiin Ylivieskassa. Tämä seminaari käytettiin lähes kokonaisuudessaan koulujen omien yrittäjyyskasvatussuunnitelmien työstämiseen. Lisäksi esittelimme muutamia muita hyviä käytäntöjä kuten 4H-kerhotoimintaa, joka erityisesti innosti venäläisiä maaseudun opettajia. Muista esitellyistä toiminnoista kävimme läpi koulujen yrittäjähautomoita, sekä näytimme esimerkkejä suomalaisten opettajien kesällä harrastamista liiketoimista.

Viides seminaari oli seminaarien päätösseminaari. Täällä kävimme lävitse koulujen suunnitelmat sekä katsoimme tulevaisuuden suunnitelmia yhteistyölle.

Varmistaaksemme hankkeen onnistumisen järjestimme seminaarien jälkeen vierailut kaikissa pilottikouluissa syksyn aikana. Vierailujen aikana tutustuttiin koulujen yrittäjyyskasvatukseen käytännössä, keskusteltiin tulevaisuudesta. Vierailuilla oli mukana myös edustajat Petroskoin Pedagogiselta Akatemialta. Pilottikoulut kokivat vierailut erittäin tärkeänä osana projektia, he pääsivät käytännössä esittelemään oman yrittäjyyskasvatussuunnitelmansa asioita.

Koen olevani tietyssä mielessä etuoikeutettu, Laajan monivuotisen maksullisen koulutuskokonaisuuden koordinointi toimi loistavana harjoituksena. Yleensä resurssit ovat oppilaitosten sisäisessä kehittämisessä ”kortilla”. Vastaavien hankkeita toivoisi näkevän rahoitettavaksi myös suomalaisille oppilaitoksille.

Kuva 1: Seuranta käynnillä oppilaitoksissa

2.2.2 Mikä poikkesi hankkeessa suunnitellusta

Teimme pieniä muutoksia hankkeeseen tarpeen mukaan.

Alkuperäisessä projektisuunnitelmassa emme olleet suunnitelleet seuranta vierailuja kouluille. Nämä osoittautuivat kuitenkin todella tärkeäksi ja merkittäväksi teoksi. Alkuperäinen ajatus vierailuihin taisi lähteä osallistuneiden koulujen halusta näyttää omaa osaamistaan ja tekemisen haluaan. Kokonaisuutena vierailut olivat positiivinen kokemus. Koulut kokivat, että heidän tekemisensä aidosti kiinnostaa, sekä heidän tekemistään aidosti arvostetaan. Myös suomalaiset kouluttajat näkivät että talven uurastus ei ollut mennyt hukkaan. Seuranta käynnit toimivat palautteen antoväylänä. Tehty koulutus saatiin todennettua onnistuneeksi. Lisäksi opiskelijoille voitiin antaa suoraa kahdenvälistä palautetta.

Negatiivisia poikkeamiakin toki löytyi. Projektipäällikkö suomen päässä vaihtui hankkeen aikana ja taloudellisista syistä jouduimme vaihtamaan toteutustapaa. Käytännössä pidensimme seminaarien mittaa ja siirsimme seminaareja Venäjäl-

tä Suomeen säästääksemme kustannuksia. Näin vältimme opettajien matkajan palkkoja.

Jouduimme myös perumaan alkuperäisen aloitusseminaarin. Oppimisen kannalta tällä ei ollut merkitystä. Kyseessä oli venäläistyypisempi juhlallisuus, kuin aito oppimistilanne. Syynä perumiseen oli maksuepäselvydet venäläisen toimijan kanssa. Pientä taloudellista poikkeamaa aiheutti myös se, että käyttämämme kouluttaja Teknoka, ei pystynyt juridisesti laskuttamaan meitä. (Projekti ei voinut laskuttaa projektia.) Tämä näkyy lähinnä matalampina kustannuksina hankkeessa. Koulutus pidettiin suunnitellulla tavalla.

Kutsuimme venäläiset hankkeen lopussa vierailulle suomeen. Vastaus oli kielteinen koulujen osalta, hallinnoivat henkilöt pääsivät. Kysymyksiä nousi tässä vaiheessa omarahoitusosuuden käytöstä venäjän suunnalla, lisäksi hankkeen päätyttyä rahoituksen saaminen todella hankalaa venäjän suunnalla.

3 HANKKEEN TULOKSET

3.1 Hankkeen vaikutukset

Odottamattomana vaikutuksena oli koulujen välille syntynyt yhteistyöverkosto. Verkostoa syntyi sekä venäläisten koulujen, että venäläisten ja suomalaisten koulujen välisesti. Toki verkoston muodostuminen oli ennustettavissa, mutta se miten konkreettisen muodon se sai, oli positiivinen yllätys. Venäläiset koulut päätyivät järjestämään esimerkiksi myyjäisiä yhteistyössä. Toisaalla venäläinen koulu aloitti yhteistyön suomalaisen koulun kanssa.

Kokonaisvaikutelma vierailukäynneillä kouluissa vaikutti positiiviselta. Rehelli-
sesti sanottuna vaaditaan todella paljon aikaa ennen kuin voidaan alkaa ana-
lysoimaan todellisia vaikutuksia ympäröivään yhteiskuntaan. Hanke on juuri
päättynyt ja ensimmäiset oppilaat vasta kouluissa toteutus suunnitelmissa.
Kymmenen vuoden päästä olemme viisaampia.

Positiivista hankkeessa oli se, että siitä jäi pysyviä mekanismeja: Koulut loivat
omat suunnitelmat, jotka ovat käytössä. Yliopisto otti yrittäjyyskasvatuksen
osaksi opettajan tutkintoa. Yhteistyöverkosto syntyi ja toiminta verkostossa vai-
kuttaa ainakin toistaiseksi aktiiviselta. Hankkeen päättyminen ei siis tarkoittanut
toimien päättymistä, vaan asioita jäi myös elämään.

Kuva 2. Vierailulla Petroskoin koulussa numero 12

3.2 Hankeen merkittävyys

Pedagoginen akatemia sai hankkeesta itselleen opintokokonaisuuden ammattitaidon ylläpito opintoihin. Osallistuneet koulut saivat kurssikokonaisuuden. Osallistuneet opettajat saivat itselleen opintopisteet, sekä tietenkin opitut asiat. Osallistuneet koulut myös saivat taloudellista hyötyä syntyneistä aktiviteeteistä, tämä taatusti motivoi. Kouluttavana oppilaitoksena keskipohjanmaan ammattikorkeakoulu oppi paljon venäläisestä kulttuurista, sekä tilanteesta.

Itse opin vieraasta kulttuurista ja koulutusjärjestelmästä paljon. Koulutuksen sisältö myös tukee vahvasti omaa opetustani. Opettajana opin paljon koulutussältöjen ja rakenteiden kehittämisestä. Projektipäällikkönä koulutustavoitteiden huomioiminen hankkeen suunnittelussa oli uutta.

Paikallisena uudistusprosessina tärkein saavutus oli saada yrittäjyyskasvatus osaksi opettajien ammattitutkintoa. Tästä syntyikin jatkohanke joka parhaillaan menossa. Hankkeen tarkoituksena oli myös hakea mahdollisia kehityskohteita. Eräs konkreettinen esimerkki löytyikin Sortavalan matkailun puolelta. Toisessa seminaarissa törmäsimme konkreettiseen ongelmaan, josta syntyi suorana jatkumona ENPI-hakemus yhteistyössä Oulun yliopiston ja Petroskoin valtion yli-

opiston kanssa. Kyseinen hanke alkaa toukokuussa 2012. Kokonaisbudjetti tässä hankkeessa on noin puolimiljoonaa euroa. Tavoitteena on parantaa matkailuyrittäjyyden infrastruktuuria. Tämän lisäksi haussa on kulttuuripuolen Enpi-hakemus yhteistyössä venäläisten ja suomalaisten matkailuyritysten kanssa.

3.3 Hankkeen riskit

Isoin hankkeen aikana toteutunut riski oli henkilöstö vaihdokset molemmin puolin rajaa. Itse tulin projektipäällikkönä niin sanotusti ”liikkuvaan junaan” ja jouduin suunnittelemaan hankkeen uusiksi. Vastapuolella koordinaattori erosi, eikä oppilaitos kommunikoinut meille hallinnoivana tahona tästä mitään.

Hankkeen kestävyuden osalta kouluissa riski on myös henkilöstössä: Yrittäjyyskasvatus henkilöitynyt kouluissa niihin opettajiin ja rehtoreihin jotka mukana hankkeessa. Hankala tietää mikä yleinen sitoutuminen aiheeseen.

Muuten en näe suuria riskejä hankkeen tuloksille. Jatkohankkeiden kautta on luotu pohja jolla toiminto laajenee ajan mittaan kaikkiin oppilaitoksiin. Toisin sanoen yrittäjyyskasvatus tulee olemaan osa opettajan opintoja tulevaisuudessa.

Isoin haaste näin jälkikäteen ajatellen oli kommunikaatio. Valtaosa ongelmista johtui epäselvästä, tai puutteellisesta kommunikaatiosta. Viestinnän kanssa tulisi olla huomattavan paljon tarkempana.

4 YHTEENVETO

4.1 Mitä opimme hankkeesta

Itse opin vieraasta kulttuurista ja koulutusjärjestelmästä paljon. Pedagogisesti yrittäjyyskasvatus oli itselleni myös uutta asiaa. Opettajana opin paljon koulutussisältöjen ja rakenteiden kehittämisestä. Projektipäällikkönä koulutustavoitteiden huomioiminen hankkeen suunnittelussa oli uutta.

Poliittisesti opittiin paljon. Käytännössä eri rahoituslähteet eivät juuri tee yhteistyötä. Toisin sanoen kommunikaatiota eri rahoittajien välillä kannattaisi lisätä. Hankkeessa muodostui todella erikoinen tilanne kun vetovastuu siirtyi jatkohankkeen osalta vaikka muut toimijat pysyivät samana. Surulliseksi tilanteen teki se, että hanke jatkoi kumulatiivisesti siitä mihin olimme jääneet. Uusi toimija joutui aloittamaan melko tyhjästä.

Hankkeen arviointikriteerit myös herättivät keskustelua. Hankkeita arvioidessa kannattaisi panostaa siihen, mikä osuus arvoa lisääväällä työllä on ollut. Mikä raha menee hallinnointiin ja mikä itse työhön. Osasta toimijoista tämä ei todellakaan balanssissa.

Pohdintaa itselläni aiheutti myös oppimistavoitteiden todentaminen. Hankkeella tulee aina olla päämäärä, joka on tarvittaessa todennettavissa. Miten esimerkki hankkeessa todennetaan onko yrittäjämysteinen ilmapiiri parantunut. Miten todentaa onko oppimistavoitteisiin päästy? Miten suunnitella koulutushanke niin, että lopputulos on todennettavissa. Päädyin helppoon ratkaisuun, eli muodollisiin pätevyyksiin. Koulutukselle tarjottiin lain mukainen muodollinen sertifikaatti. Oppimistahan tämä ei toki todenna.

Suunnittelun tärkeys myös korostui. Asiat tulee omassa organisaatiossa sopia paljon yksityiskohtaisemmin jo hankkeen suunnitteluvaiheessa, jolloin vältetään turhalta työltä toimeenpano vaiheessa. Itse koin viestinnän myös jääneen toisi-

naan hieman sivustalle. Viestinnän laatuun ja määrään ei tullut panostettua tarpeeksi. Kun kaksi vierasta kulttuuria kohtaa, on väärinymmärryksen riski suuri.

Projektipäällikkönä tämä oli itselleni ensimmäinen venäjän hanke. Erityisesti ongelmat rahan käytön ja raportoinnin suhteen yllättivät. Seuraavissa hankkeissa tulee sopia huomattavan paljon tarkemmin esimerkiksi omarahoitusosuuden käytöstä eri osapuolten välillä. Myös maksutapaongelmat yllättivät.

Viestintään liittyy myös henkilöitymisen ongelmallisuus: Venäjän suunnalla mielestäni hanke henkilöityi liikaa: Hanketta tehtiin henkilöiden kanssa, ei organisaation kanssa. Ongelmia syntyi kun hankkeen koordinaattori siirtyi toisiin tehtäviin. Organisaatio ei kaikin osin kokenut hanketta omakseen vaan vetosi eronneeseen koordinaattoriin ongelmatilanteissa.

Yhteistyökumppaneiden valinnan tärkeys myös korostui. Sisällöllisesti ongelmia ei ollut, mutta byrokratia ja jopa korruptio nosti päätään hankkeen aikana. Käytännön asiat aiheuttivat ylimääräistä työtä. Toisaalta oppilaitosten valinta onnistui erinomaisesti, heidän aktiivisuus ja innostuneisuus taisi tarttua myös muihin toimijoihin.

Itse opin vieraasta kulttuurista ja koulutusjärjestelmästä paljon. Koulutuksen sisältö myös tukee vahvasti omaa opetustani. Opettajana opin paljon koulutussisältöjen ja rakenteiden kehittamisestä. Projektipäällikkönä koulutustavoitteiden huomioiminen hankkeen suunnittelussa oli uutta. Omiin opintoihini liittyen tämä kehittämishanke vastasi parhaiten opettajan erilaiset roolit osiota. Oma työni on hyvin pitkälle vastaavien opintohankkeiden suunnittelua ja toteuttamista.

Aiemmin projektisuunnittelussa on ollut hyvin tekninen lähestymistapa: Hankkeesta tehdään erillinen projektisuunnitelma, aikatauluineen, kustannuksineen ja resursseihin. Hankkeiden suunnitelmat muodostuvat kuitenkin hyvin pitkälle oppimistavoitteiden kautta. Ammatillisten aineiden opettajan opinnoissa on yhtenä osa-alueena keskitytty opintojen suunnitteluun.

Tulen jatkossa liittämään oppimistavoitteet ja koulutussuunnitelmat osaksi projektidokumentaatiota. Tämän olen kokenut parhaimpana yksittäisenä oivalluksena kehityshankkeessa. Eli hankkeiden aikataulutuksessa tulee antaa aikaa myös oppimiselle. Hankkeen aikana myös huomasin uusia näkökulmia projektinhallintaan. Olen kokenut projektipääällikkö teollisuuden tuoteprojekteista, sekä organisaation kehittämishankkeista. Koulutukselliset tavoitteiden asettaminen osaksi hankkeen tavoitteita jäi itselläni ehkä hieman puolitiehen.

Hankkeessa tuli perehdyttyä myös paljon opettajan työehtosopimukseen ja palkkaukseen liittyviin seikkoihin. Projektipääällikkönä minulla oli esimiesroolia vastaava asema mukana oleviin opettajiin. Hankesuunnitelmaa tehdessä oli pakko tutustua esimerkiksi työaikalainsäädäntöön ja palkkojen laskemisen periaatteisiin.

Hankkeesta jäi itselleni kokonaisuutena positiivinen pohjavire muuttaa opetus-tani luennoinnista enemmän yhdessä tekemisen suuntaan. Tällä lähestymistavalla oli hankkeessa suuri vaikutus opiskelijoiden motivaatioon.

LIITTEET

LIITE 1